

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-31-98

Druk nr 385
Warszawa, 29 maja 1998 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

- o pożyczkach i kredytach studenckich wraz z projektem podstawowego aktu wykonawczego.

Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Marszałka o nadanie priorytetu pracom nad tym projektem z uwagi na potrzebę wprowadzenie w życie zawartych w nim regulacji od nowego roku akademickiego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Edukacji Narodowej.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

Ustawa

z dnia

o pożyczkach i kredytach studenckich.

Art.1

1. Studenci szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych, o których mowa w ustawach z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, Nr 63 poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509, Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34, Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 i z 1998 r. Nr 50, poz. 310) oraz z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590), mają prawo do otrzymania pożyczek i kredytów, zwanych dalej „pożyczkami studenckimi” i „kredytami studenckimi”, na zasadach określonych w ustawie.
2. Pożyczki i kredyty studenckie mogą otrzymać studenci, którzy są obywatelami polskimi, z zastrzeżeniem ust.4, i rozpoczęli studia przed ukończeniem 25 roku życia.
3. Pożyczki i kredyty studenckie wypłacane są przez okres studiów wynikający z planu odbywanych studiów, przy czym okres ten nie może przekroczyć 6 lat.

4. Warunku posiadania obywatelstwa polskiego, nie stosuje się, jeżeli odrębne przepisy lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 2

1. Tworzy się Krajową Agencję Wspierania Kredytów i Pożyczek Studenckich, zwaną dalej „Agencją”.
2. Agencja ma osobowość prawną.
3. Siedzibą Agencji jest Warszawa.

Art. 3

Celem Agencji jest popieranie kształcenia na poziomie wyższym oraz działania na rzecz poprawy sytuacji socjalno-bytowej studentów. Cele te są w szczególności realizowane przez:

- 1) umożliwianie studentom zaciągania pożyczek i kredytów studenckich na pokrycie kosztów związanych z odbywaniem studiów oraz ich umarzanie na warunkach określonych w ustawie,
- 2) realizowanie w stosunku do banków, zaangażowanych w proces udzielania pożyczek i kredytów studenckich, działań wynikających z polityki edukacyjnej państwa,
- 3) analizowanie sytuacji materialnej i socjalno-bytowej studentów i przedstawianie Ministrowi Edukacji Narodowej wniosków i propozycji działań zmierzających do jej poprawy,
- 4) współpraca ze szkołami wyższymi i wyższymi szkołami zawodowymi oraz samorządami studenckimi w realizacji działań służących poprawie sytuacji materialnej i socjalno-bytowej studentów,
- 5) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie objętym celami Agencji,
- 6) pozyskiwanie środków finansowych przeznaczanych na poprawę sytuacji materialnej i socjalno-bytowej studentów,

7) inne działania służące poprawie sytuacji materialnej i socjalno-bytowej studentów.

Art. 4

1. Organami Agencji są Rada Agencji i Zarząd.
2. Minister Edukacji Narodowej w uzgodnieniu z Ministrem Finansów nadaje Agencji, w drodze rozporządzenia, statut, określający w szczególności:
 - 1) organizację i szczegółowy zakres działania Agencji, w tym zasady działania biura Agencji,
 - 2) szczegółowe kompetencje organów Agencji i zakresy czynności członków tych organów,
 - 3) zasady gospodarki finansowej Agencji, dotyczące przede wszystkim kosztów rzeczowych i osobowych działania Agencji oraz uwzględniające realizację zadań, o których mowa w art.3,
 - 4) sposób ustalania wynagradzania za udział w posiedzeniach Rady Agencji oraz wynagradzania członków Zarządu.

Art. 5

Nadzór nad działalnością Agencji sprawuje Minister Edukacji Narodowej.

Art. 6

1. W skład Rady Agencji wchodzi:
 - 1) dwaj przedstawiciele Ministra Edukacji Narodowej, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego,
 - 2) dwaj przedstawiciele Ministra Finansów,
 - 3) dwaj przedstawiciele studentów, wybierani przez ogólnopolskie przedstawicielstwo samorządów studentów,
 - 4) rektor szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej powołany spośród kandydatów zgłoszonych przez rektorów szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych.

2. Członków Rady na wniosek właściwego organu, o którym mowa w ust.1, powołuje i odwołuje Minister Edukacji Narodowej.
3. Kadencja Rady Agencji trwa 3 lata.

Art. 7

Do zadań Rady Agencji należy w szczególności:

- 1) ustalanie wysokości oprocentowania pożyczek studenckich oraz wysokości odsetek od kredytów studenckich spłacanych przez studentów,
- 2) opiniowanie projektu rocznego planu finansowego Funduszu Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich,
- 3) opiniowanie zasad, trybu i kryteriów, udzielania i spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich, z uwzględnieniem założeń wynikających z polityki edukacyjnej państwa,
- 4) zatwierdzanie zasad zawierania umów, o których mowa w art. 12,
- 5) zatwierdzanie rocznego sprawozdania z działalności Funduszu Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich.

Art. 8

1. W skład Zarządu wchodzi od 2 do 4 osób.
2. Prezesa oraz pozostałych członków Zarządu powołuje i odwołuje Minister Edukacji Narodowej.
3. Zarząd kieruje działalnością Agencji.
4. Do zadań Zarządu należy w szczególności:
 - 1) opracowywanie projektu zasad, trybu i kryteriów, udzielania i spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich, z uwzględnieniem założeń wynikających z polityki edukacyjnej państwa,
 - 2) opracowywanie zasad zawierania umów, o których mowa w art. 12,
 - 3) rozpatrywanie wniosków o umorzenie spłat kredytów i pożyczek studenckich w ramach planu finansowego Funduszu Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich.

Art. 9

Tworzy się Fundusz Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich, zwany dalej „Funduszem Obsługi”, który ulokowany jest w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Art. 10

Przychodami Funduszu Obsługi są:

- 1) dotacje z budżetu państwa określone corocznie w ustawie budżetowej,
- 2) dochody z oprocentowania lokat środków Funduszu Obsługi w bankach i z odsetek od zakupionych papierów wartościowych,
- 3) spłaty rat udzielonych pożyczek wraz z odsetkami,
- 4) kwoty odzyskane w drodze dochodzenia wierzytelności powstałych w związku z udzielonymi pożyczkami ze środków Funduszu Obsługi,
- 5) prowizje od udzielonych pożyczek studenckich,
- 6) spadki, zapisy i darowizny,
- 7) środki uzyskane w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej,
- 8) dochody uzyskane z emisji obligacji,
- 9) inne dochody.

Art. 11

1. Środki Funduszu Obsługi przeznacza się na:

- 1) pokrywanie, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, części kosztów odsetek należnych od kredytów studenckich,
- 2) pokrywanie skutków finansowych umorzeń spłaty kredytów i pożyczek studenckich,
- 3) udzielanie pożyczek studenckich,
- 4) nabywanie papierów wartościowych emitowanych bądź gwarantowanych przez Skarb Państwa oraz listów zastawnych emitowanych na zasadach ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych,

- 5) pokrywanie kosztów emisji oraz wykupu obligacji, o których mowa w art. 10 pkt 8,
 - 6) pokrywanie kosztów egzekucji roszczeń wynikających z wierzytelności, o których mowa w art.10 pkt 4,
 - 7) pokrywanie kosztów realizacji zadań wymienionych w pkt 1-3 przez Bank Gospodarstwa Krajowego,
 - 8) pokrywanie kosztów działania Agencji.
2. Kwoty umorzonych kredytów lub pożyczek studenckich nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.
 3. Dochody Funduszu Obsługi zwolnione są z podatku dochodowego od osób prawnych, pod warunkiem, że będą przeznaczone na cele, o których mowa w art.3.

Art. 12

Wykorzystanie środków Funduszu Obsługi na cele, o których mowa w art. 11 ust.1 pkt 1 i 2, dotyczy kredytów studenckich udzielanych przez banki, które podpiszą z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę określającą zasady korzystania ze środków Funduszu Obsługi.

Art. 13

Kwota kredytu studenckiego lub udzielonej pożyczki studenckiej nie może przekroczyć w ciągu jednego roku studiów 6-krotności miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za kwartał poprzedzający kwartał, w którym dokonano ustalenia wysokości kredytów i pożyczek studenckich, o której mowa w art.18 ust.3 pkt 2.

Art. 14

1. Pokrywanie kosztów odsetek, o których mowa w art.11 ust.1 pkt 1, obejmuje:

- 1) pełny koszt odsetek należnych w okresie studiów oraz w okresie ustalonym zgodnie z art.15 ust.1,
 - 2) koszt stanowiący różnicę między odsetkami ustalonymi w umowie, o której mowa w art.12, a wysokością odsetek spłacanych przez studentów, po okresie o którym mowa w pkt 1.
2. Stopę oprocentowania kredytów studenckich określa umowa, o której mowa w art. 12.
 3. Stopa oprocentowania pożyczki studenckiej wynosi nie mniej niż połowę stopy redyskontowej Narodowego Banku Polskiego.
 4. Odsetki od udzielonej pożyczki studenckiej płacone są przez pożyczkobiorcę od momentu rozpoczęcia spłaty pożyczki.

Art. 15

1. Spłata kredytu studenckiego lub pożyczki studenckiej przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę rozpoczyna się nie wcześniej niż po upływie jednego roku od zakończenia studiów i trwa nie krócej niż dwukrotność okresu na jaki zostały udzielone, chyba że kredytobiorca lub pożyczkobiorca wnioskuje o krótszy termin spłaty.
2. Szczegółowe warunki spłaty kredytu określa umowa, o której mowa w art.12.

Art. 16

1. Fundusz Obsługi działa na podstawie rocznego planu finansowego, wyodrębnionego w planie finansowym Banku Gospodarstwa Krajowego, ustalonego w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Finansów.
2. Roczny plan finansowy zawiera w szczególności:
 - 1) podział środków na fundusz obsługi odsetek, z którego dokonywane będą wypłaty zgodnie z art. 11 ust.1 pkt 1, fundusz rezerwowy, z którego dokonywane będą wypłaty umorzeń spłaty kredytów i pożyczek studenckich zgodnie z art. 11 ust.1 pkt 2 oraz fundusz pożyczek, z którego dokonywane będą wypłaty zgodnie z art. 11 ust.1 pkt 3,

- 2) wysokość kosztów, o których mowa w art. 11 ust.1 pkt 7.
3. Bank Gospodarstwa Krajowego sporządza dla Funduszu Obsługi odrębny bilans oraz rachunek zysków i strat.

Art. 17

Bank Gospodarstwa Krajowego przedstawia Radzie Agencji, nie później niż do 31 marca, sprawozdanie z działalności oraz wyników Funduszu Obsługi obejmujące, także bilans i rachunek wyników za poprzedni rok obrotowy, wraz z wnioskami co do wysokości dotacji budżetowej, o której mowa w art. 10 pkt 1.

Art. 18

1. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) zasady i tryb udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich,
 - 2) warunki i tryb rozliczeń z tytułu pokrywania kosztów odsetek należnych bankom od kredytów studenckich.
2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust.1, uwzględni w szczególności:
 - 1) okres na jaki może być udzielony kredyt lub pożyczka studencka, nie dłuższy niż 6 lat,
 - 2) wypłacanie kredytu lub pożyczek studenckich w ratach miesięcznych przez 10 miesięcy w roku,
 - 3) rozpoczęcie spłaty kredytu lub pożyczki studenckiej nie wcześniej niż po upływie jednego roku od daty ukończenia studiów,
 - 4) minimalną liczbę rat spłaty nie mniejszą niż dwukrotność otrzymanych rat kredytu lub pożyczki studenckiej,
 - 5) wysokość raty spłat kredytu lub pożyczki studenckiej, która nie może przekroczyć 20% miesięcznego dochodu pożyczkobiorcy,
 - 6) podstawy umarzania, całości lub części kredytu lub pożyczki studenckiej, za ukończenie studiów z dobrym wynikiem, ukończenie preferencyjnego kierunku studiów lub wynikające z trudnej sytuacji życiowej absolwenta.

3. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów:

- 1) może, w drodze rozporządzenia, uzależnić udzielenie kredytu studenckiego lub pożyczki studenckiej od sytuacji materialnej studenta,
- 2) określa, w drodze rozporządzenia, wysokość kredytu i pożyczki studenckiej w danym roku akademickim.

Art. 19

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

I.

1. Przedstawiany projekt ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich zakłada powołanie Krajowej Agencji Wspierania Pożyczek i Kredytów Studenckich (zwanej dalej Agencją) jako odrębnej osoby prawnej oraz Funduszu Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich (zwanego dalej Funduszem Obsługi), który ma być ulokowany w Banku Gospodarstwa Krajowego. Osobowość Prawna Agencji wynika z przepisu ustawy (art. 2 ust. 2).
2. Powołanie Agencji i Funduszu Obsługi wynika z przekonania projektodawców, iż Agencja, jako osoba prawna będzie odpowiednim ciałem realizującym politykę edukacyjną państwa, natomiast Fundusz Obsługi umożliwi zarządzanie środkami budżetowymi w sposób profesjonalny.
3. Projektodawcy przewidują, że powołanie Funduszu Obsługi powinno być określone w ustawie. Ministerstwo Finansów zaproponowało, by zarządzał nim Bank Gospodarstwa Krajowego. BGK jest bankiem państwowym i ma zachować taki charakter, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia zarządzania środkami pochodzącymi z budżetu. BGK jest bankiem, który spełnia szczególne zadania w zakresie polityki finansowej państwa, o czym świadczy ulokowanie w nim Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych oraz już wkrótce Funduszu Termomodernizacyjnego. BGK dysponuje odpowiednim doświadczeniem w zakresie zarządzania takimi funduszami, a jednocześnie podlega wszystkim ostrożnościowym regulacjom prawa bankowego i nadzorowi Komisji Nadzoru Bankowego.
4. Podstawowym źródłem zasilania Funduszu będą środki budżetowe. Projekt ustawy przewiduje, że ich wielkość określana będzie corocznie w ustawie budżetowej. Z punktu widzenia przygotowywania budżetu istotne jest to, że przepis ustawy stwarza stały tytuł do zaplanowania takiego wydatku budżetowego. Projekt przewiduje także inne źródła dochodów, z których najważniejsze znaczenie mogą mieć dochody uzyskiwane z lokowanych wolnych środków. Dla zapewnienia bezpieczeństwa środków Funduszu Obsługi, projekt ustawy przewiduje, że mogą być one lokowane tylko w bezpiecznych papierach wartościowych, do których, obok bonów skarbowych, zaliczyć należy także listy zastawne emitowane na podstawie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Pozostałe źródła

dła dochodów Funduszu Obsługi będą miały niewielkie znaczenie. Projektodawcy przewidzieli także możliwość emitowania obligacji. O podjęciu decyzji co do takiego sposobu pozyskiwania środków przez Fundusz Obsługi będzie musiała decydować kalkulacja ekonomiczna.

5. Projekt ustawy przewiduje, że środki ułożone w Funduszu Obsługi mogą być wykorzystane na następujące cele:

- 1) pokrywanie części kosztów odsetek należnych od kredytów studenckich,
- 2) pokrywanie skutków finansowych umorzeń spłaty kredytów i pożyczek studenckich,
- 3) udzielanie pożyczek studenckich,
- 4) nabywanie papierów wartościowych emitowanych bądź gwarantowanych przez Skarb Państwa oraz listów zastawnych emitowanych na zasadach ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych,
- 5) pokrywanie kosztów emisji oraz wykupu obligacji,
- 6) pokrywanie kosztów egzekucji roszczeń wynikających z wierzytelności,
- 7) pokrywanie kosztów realizacji zadań wymienionych w pkt. 1-3,
- 8) pokrywanie kosztów działania Agencji.

Podział środków na realizowanie tych celów będzie corocznie określany w planie finansowym Funduszu Obsługi, opracowywanym przez BGK w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Finansów. Takie rozwiązanie, jak się wydaje, pozwala zachować Ministrowi Finansów kontrolę nad optymalnym wykorzystaniem środków budżetowych, i utrzymać wpływ na zasadniczy – z punktu widzenia efektywności Funduszu Obsługi – podział na środki przeznaczone na subwencjonowanie odsetek i na bezpośrednie udzielanie pożyczek oraz działanie Agencji jako odrębnej osoby prawnej. Przewiduje się, że w początkowym okresie, wobec szczupłości zasileń budżetowych, środki Funduszu Obsługi nie będą przeznaczone na bezpośrednie udzielanie pożyczek.

6. Projekt przewiduje powołanie Agencji jako odrębnej osoby prawnej, z właściwymi jej organami - Zarządem i Radą Agencji. W skład Zarządu wchodziłyby 2-4 osoby powoływane i odwoływane przez Ministra Edukacji Narodowej. W skład Rady weszłyby przedstawiciele (po dwóch) Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Finansów i ogólnopolskiego przedstawicielstwa samorządów studenckich oraz przedstawiciel rektorów szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych.

7. Rada opiniować będzie projekt rocznego planu finansowego Funduszu Obsługi. Rada będzie ustalała wysokość oprocentowania pożyczek studenckich oraz wysokość odsetek

od kredytów studenckich spłacanych przez studentów. Rada będzie także opiniować zasady, tryb i kryteria udzielania i spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich, z uwzględnieniem założeń wynikających z polityki edukacyjnej państwa, zatwierdzać zasady zawierania umów, a także zatwierdzać roczne sprawozdania z działalności Funduszu Obsługi. Proponowany skład Rady gwarantuje, że decyzje te podejmowane będą z udziałem wszystkich zainteresowanych środowisk.

8. Projekt ustawy nie przewiduje żadnych ustawowych wyłączeń podmiotowych, obejmuje zatem wszystkich studentów, bez względu na rok studiów (a więc łącznie ze studentami I roku), tryb studiów (a więc łącznie ze studentami studiów zaocznych i wieczorowych), rodzaj wyższej uczelni (a więc łącznie z wyższymi szkołami zawodowymi) oraz jej charakter (a więc łącznie ze szkołami niepaństwowymi). Od kredytobiorców wymaga się tylko, aby byli obywatelami polskimi (warunku tego nie uwzględnia się, jeśli odrębne przepisy lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej) oraz by rozpoczęli studia przed ukończeniem 25 roku życia. Ustawa przewiduje jednakże możliwość wydania przez Ministra Edukacji Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, rozporządzenia, którego przepisy uzależniłyby udzielenie kredytu lub pożyczki studenckiej od sytuacji materialnej studenta. Wydanie takiego rozporządzenia może okazać się konieczne w przypadku, gdy środki Funduszu Obsługi nie pozwolą na uruchomienie akcji kredytowej czy pożyczkowej w skali odpowiadającej popytowi na kredyty i pożyczki studenckie.
9. Kredyty udzielane będą przez banki komercyjne, które podpiszą z BGK stosowną umowę. Zadaniem BGK będzie wynegocjowanie możliwie najkorzystniejszych warunków dla Funduszu Obsługi. Wstępny sondaż wskazuje, że należy oczekiwać dużego zainteresowania ze strony banków komercyjnych, które w ten sposób mogą zbudować portfel bezpiecznych kredytów oraz pozyskać pokaźne grono przyszłych klientów. Ze swej strony banki zapewniają sieć oddziałów, fachową obsługę kredytów, monitoring oraz ewentualną windykację.
10. Projekt ustawy przewiduje, że oprocentowanie kredytów (i pożyczek) dla studentów wynosić będzie nie mniej niż połowę stopy redyskontowej Narodowego Banku Polskiego. Wysokość oprocentowania kredytu (pożyczki) dla studentów będzie ustalała Rada Agencji. Intencją projektodawców było związanie wysokości oprocentowania kredytu studenckiego ze stopą procentową występującą w sektorze bankowym, oficjalnie ogłaszaną i powiązaną z bieżącą ceną pieniądza na rynku. Warunki takie spełnia stopa redyskontowa NBP, uchwalana przez Radę Polityki Pieniężnej.

11. Projekt ustawy wprowadza zasadę, że absolwent uczelni rozpoczyna spłatę zaciągniętego kredytu co najmniej po upływie roku od zakończenia studiów, a okres spłaty nie może być krótszy niż dwukrotność okresu kredytowania, chyba, że student wnioskuje o szybszy termin spłaty. Kredytu studenckiego udziela się na okres studiów, który łącznie nie może przekroczyć 6 lat.

II

Projekt ustawy zawiera najważniejsze wytyczne do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, do którego wydania obliguje Ministra art. 18 proponowanej ustawy. Należą do nich:

- 1) okres na jaki może być udzielony kredyt lub pożyczka studencka, nie dłuższy niż 6 lat,
- 2) wypłacanie kredytu lub pożyczek studenckich w ratach miesięcznych przez 10 miesięcy w roku,
- 3) rozpoczęcie spłaty kredytu lub pożyczki studenckiej nie wcześniej niż po upływie jednego roku od daty ukończenia studiów,
- 4) minimalna liczba rat spłaty nie mniejszą niż dwukrotność otrzymanych rat kredytu lub pożyczki studenckiej,
- 5) wysokość raty spłat kredytu lub pożyczki studenckiej, która nie może przekroczyć 20% miesięcznego dochodu pożyczkobiorcy,
- 6) podstawy umarzania, całości lub części kredytu lub pożyczki studenckiej, za ukończenie studiów z dobrym wynikiem, ukończenie preferencyjnego kierunku studiów lub wynikające z trudnej sytuacji życiowej absolwenta.

Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów może w drodze rozporządzenia uzależnić udzielenie kredytu studenckiego lub pożyczki studenckiej od sytuacji materialnej studenta. Określa również w drodze rozporządzenia wysokość kredytu i pożyczki studenckiej w danym roku akademickim.

III

Przedstawiony projekt ustawy godzi potrzeby zachowania przez państwo decyzji w zakresie polityki w sferze pomocy materialnej dla studenta, z jednoczesnym uznaniem konieczności

współdziału w tym zakresie środowisk bezpośrednio związanych z procesem edukacyjnym (udział przedstawicieli studentów i szkół wyższych w Radzie Agencji).

Powierzenie obsługi kredytowej bankom, tj. instytucjom posiadającym przygotowany personel, procedury oraz oprzyrządowanie, i dysponującym doświadczeniem w zakresie kredytów detalicznych (w tym także w zakresie marketingu), pozwala na szybkie przygotowanie całego przedsięwzięcia i rozpoczęcie akcji kredytowej poczynając od nowego roku akademickiego 1998/1999.

IV

Przewidywane w roku 1998 skutki budżetowe z tytułu wprowadzenia ustawy wyniosą 31,54 mln PLN. W latach następnych będą one określane corocznie w ustawie budżetowej.

V

Projekt ustawy i rozporządzenia dotyczące systemu wprowadzania pożyczek dla studentów był w dniu 8 stycznia br. przedstawiony do zaopiniowania związkom zawodowym. Projekt ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich wraz z rozporządzeniem uzyskały poparcie i pozytywną opinię Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

**MINISTER
PRZEWODNICZĄCY KOMITETU
INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
RYSZARD CZARNECKI**

Sekr. Min. RCz/AG.30./98/DHPiST-rj

Warszawa, 1998. 05. 28

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektów:

**1/ ustawy o Pożyczkach i Kredytach Studenckich,
2/ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad i trybu udzielania, spłacania oraz umarzania pożyczek studenckich,
z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.**

Stanisław Karol Murstul,

W związku z przedłożonymi projektami (pismo nr RM-10-31-98; Nowy tekst III), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Celem projektowanych aktów jest pomoc socjalna w formie pożyczki bądź kredytu dla studentów szkół wyższych.

II. Projektowana ustawa w art. 1 postanawia, że pożyczkę może otrzymać student, pod warunkiem jednak, że jest obywatelem polskim; warunku tego nie stosuje się jeżeli odrębne przepisy lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w § 1 ust. 3 stwierdza, że warunku obywatelstwa polskiego nie stosuje się także wobec pracowników migrujących i ich rodzin, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli mieszkają w Polsce, oraz wobec pracowników i ich dzieci, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli są zatrudnieni w Polsce.

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej wykracza poza delegację ustawową zawartą w projektowanej ustawie o Pożyczkach i Kredytach Studenckich, poszerzając w § 2 ust. 3 katalog zawarty w art. 1 ust. 4 w.w. ustawy.

III. Artykuł 12 Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1612/68 z 15 października 1968 w sprawie swobodnego przemieszczania się pracowników na obszarze Wspólnoty (Dz. Urz. WE nr L 259, 7.12.68) przewiduje, że dzieci pracownika migrującego (obywatela państwa członkowskiego) mają dostęp do powszechnego systemu kształcenia, nauki zawodu oraz

kursów szkolenia zawodowego na takich samych warunkach, jak obywatele tego państwa, o ile dzieci te mieszkają na terytorium tego państwa.

IV. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości w sprawie nr 389 i 390/87 z 15 marca 1989 r. *G.B.C. Echternach and A. Moritz p. Dutch Minister of Education and Sciences*, prawo do wykształcenia dzieci pracownika migrującego obejmuje wszelkie formy nauki, włączając w to studia uniwersyteckie.

Trybunał Sprawiedliwości stwierdził również, że artykuł 12 Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1612/68 dotyczy nie tylko samego dostępu dzieci pracownika migrującego do różnych form kształcenia, lecz także obejmuje pomoc w zakresie środków utrzymania i kształcenia z zamiarem ukończenia nauki na poziomie średnim i wyższym. Pomoc ta stanowi korzyść socjalną w rozumieniu art. 7 § 2 Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1612/68, do której pracownicy migrujący mają prawo na takich samych warunkach jak pracownicy krajowi.

Z prawa do pomocy socjalnej celem kształcenia mogą korzystać pracownicy migrujący (obywatele państw członkowskich) oraz członkowie ich rodzin, co wielokrotnie w swych orzeczeniach podkreślał Trybunał Sprawiedliwości (orzeczenie w sprawie nr 9/74 z 3 lipca 1974 *Donato Casagrande p. Landeshauptstadt München* oraz orzeczenie w sprawie nr 39/86 z 21 czerwca 1988 *Sylvie Lair p. Universität Hannover*)

Należy uznać, iż projektowana ustawa o Pożyczkach i Kredytach Studenckich oraz projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad i trybu udzielania, spłacania oraz umarzania pożyczek studenckich są zgodne z art. 7 i 12 Rozporządzenia Rady EWG Nr 1612/68.

V. Opiniowane akty prawne są zgodne z postanowieniami Układu Europejskiego. Zgodnie z Art. 37 Układu, Polska uwzględniając sytuację i uwarunkowania wewnętrzne zgodzi się na traktowanie narodowe pracowników pochodzących z Unii Europejskiej zatrudnionych legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Traktowanie narodowe obejmuje także dzieci legalnie zatrudnionych obywateli Unii Europejskiej. To postanowienie może być inaczej realizowane, jeżeli porozumienie między Polską a danym państwem członkowskim rozstrzyga inaczej.

VI. W konkluzji stwierdzam, że projekty:

1/ ustawy o Pożyczkach i Kredytach Studenckich,
2/ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad i trybu udzielania, spłacania oraz umarzania pożyczek studenckich,
są zgodne z prawem Unii Europejskiej, w tym z postanowieniami Układu Europejskiego.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości:

Pan prof. dr hab. Mirosław Handke
Minister Edukacji Narodowej

Projekt

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej

z dnia

w sprawie zasad i trybu udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich.

Na podstawie art. 18 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. Nr poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1

Ilekroć w rozporządzeniu mowa jest o:

- 1) banku – należy przez to rozumieć bank, który podpisał umowę, o której mowa w art. 12 ustawy z dnia o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. Nr, poz....), zwanej dalej „ustawą”,
- 2) kredytobiorcy – należy przez to rozumieć także pożyczkobiorcę.

§ 2

1. Pożyczki i kredyty studenckie mogą otrzymać studenci, którzy są obywatelami polskimi, z zastrzeżeniem ust.3, i rozpoczęli studia przed ukończeniem 25 roku życia.

2. Pożyczki i kredyty studenckie wypłacane są przez okres studiów wynikający z planu odbywanych studiów, przy czym okres ten nie może przekroczyć 6 lat.
3. Warunku posiadania obywatelstwa polskiego, nie stosuje się, jeżeli odrębne przepisy lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej, a także wobec:
 - 1) pracowników migrujących i ich rodzin, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli mieszkają w Polsce,
 - 2) pracowników i ich dzieci, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli są zatrudnieni w Polsce.

§ 3

1. Kredyty i pożyczki studenckie udzielane są na okres nie przekraczający okresu studiów.
2. Podstawą przyznania kredytu studenckiego lub pożyczki studenckiej jest zaświadczenie szkoły wyższej stwierdzające, że kredytobiorca jest studentem spełniającym warunki określone w ustawie.
3. W przypadku uzależnienia udzielenia kredytu lub pożyczki od trudnej sytuacji materialnej kredytobiorcy, zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, wydawane jest przez uczelnię po zasięgnięciu opinii samorządu studentów danej szkoły wyższej.
4. Kredyty lub pożyczki studenckie wypłacane są w miesięcznych ratach przez 10 miesięcy w roku na rachunek wskazany przez kredytobiorcę.
5. Jeżeli kwota kredytu lub pożyczki przeznaczona jest na opłatę czesnego, bank lub odpowiednio Fundusz Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich, zwany dalej „Funduszem Obsługi”, na wniosek kredytobiorcy przelewa określoną przez kredytobiorcę kwotę na rachunek danej szkoły wyższej, a pozostałą kwotę kredytu lub pożyczki wypłaca w miesięcznych ratach.
6. Na wniosek studenta kredyt studencki lub pożyczka studencka mogą być udzielone w wysokości niższej od ustalonej zgodnie z art. 18 ust.2 pkt 2 ustawy.
7. Bank pobiera od kredytobiorcy prowizję od każdej wypłaconej raty w wysokości określonej w umowie, o której mowa w § 1 pkt 1. Wysokość prowizji od udzielonej

pożyczki studenckiej określa umowa zawarta między Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Ministrem Edukacji Narodowej.

8. Pożyczki studenckie oraz część kosztów odsetek udzielane i pokrywane są do wysokości środków określonych zgodnie z ustawą.

§ 4

1. Kredytobiorca obowiązany jest po zakończeniu każdego semestru, jednak nie później niż do 31 marca w przypadku semestru zimowego i do 15 listopada w przypadku semestru letniego, przedstawić właściwemu bankowi zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające, iż jest studentem, który spełnia warunki do udzielenia kredytu lub pożyczki. Przepis § 3 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
2. Bank zaprzestaje wypłacania rat kredytu a Fundusz Obsługi rat pożyczki, gdy kredytobiorca:
 - 1) powtarza rok studiów, chyba że wynika to z przyczyn zdrowotnych lub ważnych przyczyn losowych, potwierdzonych przez szkołę wyższą,
 - 2) przerwał studia,
 - 3) został skreślony z listy studentów,
 - 4) nie przedstawił bankowi w wymaganym terminie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1,
 - 5) został zawieszony w korzystaniu z praw studenta,
 - 6) wystąpi z wnioskiem o rozwiązanie umowy.
3. W przypadku udzielenia kredytobiorcy urlopu z przyczyn zdrowotnych lub ważnych przyczyn losowych, wypłatę kredytu lub pożyczki zawiesza się do czasu powrotu do studiów. Okres urlopu nie liczy się do okresu studiów.

§ 5

1. Kredyt studencki lub pożyczka studencka spłacane są przez kredytobiorcę w ratach miesięcznych.

2. Liczba rat spłaty nie może być mniejsza niż dwukrotność liczby rat kredytu lub pożyczki. Wysokość raty spłat kredytu lub pożyczki studenckiej nie może przekroczyć 20% miesięcznego dochodu pożyczkobiorcy.
3. Spłata kredytu lub pożyczki rozpoczyna się po upływie jednego roku od daty ukończenia studiów. Za datę ukończenia studiów uważa się datę złożenia egzaminu licencjackiego lub magisterskiego albo datę wynikającą z planu studiów, w zależności od tego, która jest wcześniejsza.
4. W przypadkach, ustalonych w umowie, o której mowa w § 1 pkt 1, termin rozpoczęcia spłat może zostać odroczony lub na wniosek kredytobiorcy skrócony.
5. W przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2-4, kredytobiorca rozpoczyna spłatę kredytu lub pożyczki począwszy od następnego miesiąca od daty zaprzestania wypłacania kredytu lub pożyczki, z tym że odsetki należne bezpośrednio od kredytobiorcy naliczane są od dnia skreślenia z listy studentów.
6. Szczegółowe terminy i wysokości miesięcznych rat spłaty kredytu określa umowa, o której mowa w § 1 pkt 1.

§ 6

1. Kredyt studencki lub pożyczka studencka umarzane są częściowo, na wniosek kredytobiorcy, w przypadku:
 - 1) spłacenia całego kredytu w okresie 12 miesięcy od daty ukończenia studiów – do 30%,
 - 2) spłacenia całego kredytu w liczbie rat nie przekraczającej liczby rat kredytu – do 10%,
 - 3) pożyczkobiorcy, który znajduje się w grupie 3% najlepszych absolwentów uczelni – do 20%,
 - 4) ustalenia przez Ministra Edukacji Narodowej w porozumieniu z Radą Główną Szkolnictwa Wyższego preferencji dla określonych kierunków lub specjalności studiów – do 10%.
2. Kredyt studencki lub pożyczka studencka, na wniosek kredytobiorcy, mogą być częściowo umorzone w przypadku udokumentowanej częściowej utraty zdrowia oraz w całości w przypadku udokumentowanej trwałej niezdolności do pracy.

Kredyt studencki lub pożyczkę studencką umarza się w przypadku śmierci kredytobiorcy.

3. W przypadku umorzenia kredytu studenckiego lub pożyczki studenckiej, należne bankowi spłaty kredytu refundowane są ze środków Funduszu Obsługi wraz z odsetkami naliczonymi na dzień przekazania bankowi środków.

§ 7

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem

W porozumieniu:

Minister Edukacji Narodowej

Minister Finansów

Uzasadnienie

Art. 18 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz.U. Nr ... poz....) zobowiązuje Ministra Edukacji Narodowej do określenia zasad, trybu udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich.

Kredyty studenckie udzielane są przez banki komercyjne, które podpisały z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę określającą zasady korzystania ze środków Funduszu Obsługi Pożyczek i Kredytów Studenckich, natomiast pożyczki udzielane są przez bezpośrednio z Funduszu Obsługi. Pożyczkę może otrzymać każdy student pod warunkiem, że jest obywatelem polskim i podjął studia przed ukończeniem 25 roku życia.

Projekt rozporządzenia uwzględnia sugestie Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej dotyczące rozszerzenia uprawnień do przedmiotowych świadczeń na osoby nie będące obywatelami polskimi. Warunku obywatelstwa polskiego nie stosuje się, jeśli odrębne przepisy lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej, a także wobec:

- pracowników migrujących i ich rodzin, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli mieszkają w Polsce,
- pracowników i ich dzieci, będących obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli są zatrudnieni w Polsce.

Kredyty i pożyczki studenckie udzielane są na okres nie przekraczający okresu studiów, przy czym okres ten nie może przekroczyć 6 lat. Okres urlopu nie liczy się do okresu studiów.

Podstawą przyznania pożyczki lub kredytu jest zaświadczenie wydane przez szkołę wyższą. W przypadku uzależnienia udzielenia kredytu lub pożyczki od sytuacji materialnej studenta, zaświadczenie będzie wydawane po zasięgnięciu opinii samorządu studentów.

Projekt rozporządzenia przewiduje wypłacanie pożyczek lub kredytów przez 10 miesięcy w roku, w ratach miesięcznych na konto wskazane przez studenta. Na wniosek studenta część przyznanej kwoty pożyczki lub kredytu może być również przelana na konto uczelni z przeznaczeniem na czesne. Bank pobiera od kredytobiorcy prowizję od każdej wypłaconej raty. Projekt rozporządzenia precyzuje, kiedy bank zaprzestaje wypłacania rat kredytu a Fundusz Obsługi rat pożyczki.

Splata pożyczki lub kredytu rozpoczyna się po upływie jednego roku od daty ukończenia studiów i trwa nie krócej niż dwukrotność liczby rat pobierania tego kredytu lub pożyczki. Wysokość miesięcznej raty nie może przekroczyć 20% miesięcznego dochodu kredytobiorcy.

Projekt określa zasady częściowego umorzenia kredytu lub pożyczki. Podstawą umorzenia może być szybsza splata całego kredytu, ukończenie preferencyjnego kierunku studiów i trudna sytuacja losowa. Z umorzenia może również skorzystać kredytobiorca, który znajduje się w grupie 3% najlepszych absolwentów uczelni. Proponowane umorzenia wynikają więc z przyczyn ekonomicznych a także zachęcają do osiągania dobrych wyników w nauce.

Przedstawiony projekt cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów, a także uzyskał poparcie i pozytywną opinię Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 3 czerwca 1998 r.

Cena - 0,87 zł + 22% VAT

